

De Tegenwoord

Nieuwsbrief Brussels Brecht-Eislerkoor maart 2010

Een nieuw jaar, waarin het koor zijn 32ste verjaardag kan vieren, mocht zoiets gebruikelijk zijn. Een volwassen koor dus, dat in 2009 toonde dat het in staat is grote projecten op te zetten en uit te werken met professionele muzikanten en met een tiental andere koren uit heel het land: kinderkoren, vrouwenkoren, klassieke koren, strijdkoren, studentenkoren, Turkse polyfonisten, Arabische feministen, Zeelanders, enz. En een delegatie van het koor kon het thema van *The Shouting Fence* toetsen aan de wrange realiteit in Palestina, waar ze prompt de bijnaam kregen van *The Check Point Singers* (zie YouTube).

The Shouting Fence is gedaan, tenzij ... er in 2010 nog een editie aan kan gebreed worden. De wil is er bij alle deelnemers, inclusief de dirigent en de solisten, maar organisatorisch valt zoiets zwaar. Afwachten dus. En als er geen nieuwe editie komt, dan houden we er de herinnerings- DVD aan over, met integrale opname van het stuk, interviews en foto's.

Het leuke aan het afsluiten van het ene project, is dat je kan beginnen brainstormen over iets nieuws. Ideeën spuien is zowat een specialiteit van ons koor : wel ieder koorlid heeft zijn eigen stokpaardje dat hij heel goed ziet zitten als thema voor iets nieuws. Sommigen hebben wel een heel vërreikende blik, vermits ze zitten te broeden over een project naar aanleiding van de honderdjarige herdenking van de *Groote Oorlog* in 1914 ! Maar vergeet de kernkoppen in Kleine-Broegel niet, werpen anderen op. En de mensenhandel, de armoede, de migraties ? En de uitwassen van de geglobaliseerde economie dan, zou dat niets zijn ? En de opwarming van de aarde ... en de bedreigde biodiversiteit ... en ... en ...

Maar even leuk is het om mee te doen aan kleinere, maar daarom niet minder boeiende evenementen, in een bibliotheekje hier, een gemeenschapscentrumpje daar, een straatanimatie met of zonder paraplu (meestal regent het als er ergens geprotesteerd of betoogd moet worden). En nieuwe liederen leren zoals een prachtig vierstemmig *Le Temps des Cerises*, of *In Flanders' Fields* dat als een hymne klinkt, of het sarcastische *Fantasie von Übermorgen* op tekst van Erich Kästner en kabaretteske muziek van Paul Dessau. De liederenschat waaruit we kunnen putten, zit boordevol vermits er altijd nieuwe liederen bij worden geschreven.

Ons koor zwijgt niet was het motto van ons verjaardagsfeest in 2008. En in 2010 minder dan ooit. En onze redactieleden hebben weer boeiende kopij ingestuurd waarbij we Rose voor haar werelddebuut in *Tegentijd* alvast van harte welkom heten ! Veel leesgenot ! Erica

In dit nummer :

Eisler vooruit achteruit deel 6 (kleine Eisler-cursus)
 Zingen waar niemand zingt (CheckPoint Singers)
 Protest in Harmony (CheckPoint Singers column)
 Jaren 70 - Palestina Story deel 7 (Shouting-productie)
 Raf Custers en Greet Brauwers (Shoutingfotografen deel 3)
 De Muur - Herman J. Claeys (Shouting-productie)
 "Vergeet het niet" (het socialistische lied)
 ik bomspot, jij bomspot, wij bomspotten (koor-in-actie)
 In Flanders Fields (zingen zingen zi-i-i-ingen)
 oh wee oh jee oh klachtnkoor (koorverhalen)
 Koogeritsel

Völker hört die Akzente !!

Eisler, vooruit achteruit (deel 6, het voorlaatste)

Bijna zijn we volleerde Eislerianen. Jos is aan de voorlaatste les in de Kleine Eislercursus toe. Het wordt steeds spannender. "Derb und kräftig" moeten we "Liturgie vom Hauch" zingen ... Maar wat valt daar allemaal over te zeggen ...

De briljante poëet Bertolt Brecht was een autoritaire, bemoeizuchtige, gelijkhebbende regelneef. En naarmate hij zich meer verdiepte in het marxisme en naarmate dat marxisme meer invloed kreeg op zijn denkwereld, groeide zijn gelijkhebbendheid. Die onwrikbaarheid verwijderde hem van sommige van zijn vrienden, maar bracht hem samen met zijn evenknie, componist Hanns Eisler, een even briljante, autoritaire, bemoeizuchtige, gelijkhebbende regelneef. Naast de poëet die het laatste woord wilde, stond nu een componist die de laatste noot gespeeld wou hebben precies zoals hij het wilde, en niet anders.

Het leerstuk *Die Massnahme* is het eerste gezamenlijke project van Brecht en Eisler. Het was een opdracht voor het Berlijnse *Zomermusiekfeest* in 1930. De artistieke leiding van dat muziekfeest berustte bij drie prominente vertegenwoordigers van de *Neue Musik*: dirigent-programmeur *Heinrich Burkhard*, musicoloog *Georg Schünemann* en componist *Paul Hindemith*. Enkele weken voor de afgesproken afleveringsdatum weigerden Brecht en Eisler hun werk te verantwoorden voor de opdrachtgevers. Een van de breukmomenten tussen Brecht/Eisler en de burgerlijke avant-garde. Brecht en Eisler stellen voor de uitvoeringen toe te vertrouwen aan mensen "voor wie ze bestemd zijn en die daar nut van hebben: arbeiderskoren, amateurgezelschappen, schoolkoren en schoolorkesten". Een perfecte ideologische keuze die ook een praktisch, minder ideologisch voordeel bood ...

slappe hindemith

Hindemith en Brecht hadden tegenstrijdige opvattingen over het begrip *Leerstuk*. Het doel van Hindemith en andere muziekavantgardisten was het traditionele productieapparaat veranderen. Hun muziek zou vooral door amateurs gespeeld worden en was niet voor een passief publiek bestemd. Tot daar konden Brecht en Eisler het met Hindemith eens zijn. De twistpunten kwamen aan het licht, toen Brecht in 1929 voor zijn eerste twee leerstukken (*Der Flug der Lindberghs* en *Lehrstück vom Einverständnis*) samenwerkte met Hindemith. De onenigheid situeerde zich op twee vlakken: 1) Voor Hindemith was een leerstuk een muziekpedagogisch project, voor Brecht was het een politiekpedagogisch project; 2) Hindemith wilde alle deelnemers in de totstandkoming betrekken. Tekst en partituur waren maar voorzetten, voorstellen die naar believen aangepast konden worden. Weglatingen, toevoegingen en wijzigingen moesten mogelijk zijn. Hindemith vond het niet erg als volledige muziekfragmenten of scènes sneuvelden. Brecht was het daar niet mee eens. (1) Met Eisler had Brecht die problemen niet. En zo geraakte hij verlost van die vervelende Hindemith.

discussie, ja maar ...

Brecht en Eisler waren heus niet doof voor kritiek, in tegendeel. Ze waren leergierig en zochten doelbewust de discussie. "Het is heel belangrijk dat de zangers de tekst niet als vanzelfsprekend opnemen, maar tijdens de repetities bediscussiëren," schreef Eisler. "Elke zanger moet de politieke inhoud van zijn gezang duidelijk inzien en die ook bekritisieren." Brecht en Eisler waren niet te beroerd

om kritiek ter harte te nemen. Dat leidde er geregeld toe dat ze hun werk aanpasten, maar uiteindelijk leverden alleen zij tekst en muziek. De inhoud werd bepaald door de professionele auteur en componist. Zij wisten wat ze deden. Ze hadden niet voor niets het marxisme bestudeerd. Tekst en muziek konden aanleiding zijn tot discussie, maar niet het voorwerp van discussie.

straffe signalen

Eisler was streng voor zijn arbeidersmuziekverenigingen. Ze moesten zich gedisciplineerd de klassieke muziek eigen maken en zich niet bezighouden met flutmuziek als jazz of volksmuziek. Anderzijds moesten ze “breken met het voor zangverenigingen zo typische *mooie* zingen”. - “Het gevoelvolle ruisen van de bassen, de lyrische wazigheid van de tenoren is voor de *Massnahme* absoluut ondoelmatig”, hield hij zijn zangers voor. “Nastrevenswaard is een zeer *straffe*, ritmische, precieze zangwijze”. Dat alles had Eisler afgekeken van de communistische agit-propgroepen die een sterke indruk op hem maakten. (Een van de bekendste agit-propgroepen was *Das Rote Sprachrohr*, dat ons koor inspireerde tot het gebruiken van die grote, rode toeters – of komt dat idee ergens anders vandaan ?).

Eisler ging ver in het precies voorschrijven van muziekuitvoering. Bekijk eens een oorspronkelijke zangpartituur van *unser Hanns*. Die ziet bijna zwart van de uitvoeringsaanwijzingen ; zoveel dat je de noten en de tekst bijna niet meer terugvindt. Eisler maakt veelvuldig gebruik van de klassieke aanwijzingen : de grafische figuren, letters en woorden om dynamiek, tempo, stijl/gevoel/kleur aan te geven. Om geen twijfels te laten bestaan gooit hij er een aantal Duitse termen tegenaan : *sehr scharf und energisch* ; *gross und schwerfällig* ; *drängend, mit grösster Kraft* ; *derb und kräftig*. En vergrotende trappen : *ruhig* ; *ruhiger* ; *viel ruhiger* ; *viel lebhafter* ; *etwas breit* ; *etwas breiter* ; *breiter* ; *immer noch breiter* ; *sehr breit*. Kijk, zie de signalen !!

Natuurlijk maakt hij ook gebruik van bekende Italiaanse termen. Maar een Italiaanse term die je bij hem waarschijnlijk niet vindt is *ad libitum* (vrij, naar eigen inzicht), omdat het Eisler belooft heeft ons elke interpretatiemogelijkheid te ontnemen en ons zo te ontlasten van de drang om zelf over de muziek na te denken. Dank u, Hanns.

zing de accenten

En dan de accenten. Bij Eisler lijkt een notenbalk wel een hoedenplank. Boven de noten wemelt het van de staande en omgevallen hoedjes (^ en >). Kijk eens naar het laatste refrein van het *Solidariteitslied* : 36 noten, daarop staan 22 accenten, *tweeëntwintig*. Had Eisler zo weinig vertrouwen in het in-ter-pre-ta-tie-ver-mo-gen van zijn uitvoerders ? Nu ja, het waren maar arbeiders, die onderwezen moesten worden.

De klassieke grondslag van Eislers muziek, de verrassende vreemdheid en de voor massazang ongewone complexiteit, daar bovenop de zeer precies voorgeschreven, typisch Eisleriaanse *straffe* compositie-elementen, dat alles vergt van de uitvoerder en ook wel van de toehoorder een grote aandacht en discipline. Dat wekt bij de ene een grondige afkeer en bij de ander een groot enthousiasme. omdat het zo nuttig en bruikbaar is, op die momenten toch dat drammerigheid en schreeuwerigheid nuttig kunnen zijn. Luister, hoor de accenten ! Wordt vervolgd ... Jos

(1) Je kan de discussie tussen Brecht en Hindemith vergelijken met die tussen aanhangers van verschillende pedagogische methodes. Brecht is de alwetende schoolmeester uit het klassieke schoolonderwijs tegenover Hindemith die de zelfleerzaamheid van bijvoorbeeld het Freinet-onderwijs voorstaat. Welk systeem het best leidt naar “gewenste” attitudes laat ik als leek in de pedagogie in het midden.

Paul Hindemith had een andere kijk op leerstukken

zingen waar niemand zingt

ook koor&stem interesseert zich voor palestina

Hier zou natuurlijk een artikeltje over de Checkpoint Singers gepast hebben. Maar deze moedige zangtroep is zo druk bezig dat het artikel naar het juninummer is uitgesteld. Geen nood, Rose sprong in de bres en debuteert in deze TT met een artikel over zingen in Palestina uit onverdachte bron : Koor&Stem !

Maurice Béjart placht te zeggen dat het dansen alle mensen is aangeboren. Neem een kleuter om het even waar ter wereld, breng hem in contact met muziek en/of ritme en hij zal weinig of geen aanmoediging nodig hebben om spontaan een dansje te beginnen, aldus de oprichter van het *Ballet van de XXste eeuw*. Ik heb altijd aangenomen dat voor zingen ongeveer hetzelfde gold. Dat iedereen, al dan niet muzikaal en ongeacht zijn stemkwaliteit en zelfs in moeilijke omstandigheden, af en toe in zingen uitbarst. Of toch minstens neuriën. Ik dacht dat het bijna zo natuurlijk was als ademen, een instinctieve daad van ontspanning, een moment - hoe vluchtig ook - van harmonie met jezelf. Why do you sing ? I sing because I sing !

Des te schokkender was het te vernemen dat in Palestina hele groepen van kinderen nooit of te nimmer zingen en zelfs niet weten hoe dat moet. Zij beschouwen zingen als "een vreemde, ongewone manier om de stem te gebruiken. Dat gold vooral voor de hoofdresonantie. De meeste kinderen, vooral de meisjes, waren beschaamd om de klank en de toon van het hoofdregister te zingen." Ik citeer hier Marion Haak, die in het tijdschrift van *Koor en Stem* verslag doet van haar werk als koorlerares in Palestina.

onfatsoenlijk

Voor meisjes was er het bijkomend probleem dat muziek en zingen eigenlijk als onfatsoenlijk wordt gezien. Zij constateerde dit vooral in de landelijke gebieden en in het *Balata-kamp*. In gemengde koren kwamen de meisjes vrijwel niet aan bod en pas na een opsplitsing op basis van geslacht kregen ze genoeg zelfvertrouwen om zich te ontwikkelen als groep. In Balata, welbekend bij onze eigen *BBEK checkpoint singers*, is er een actief cultureel centrum, dat onder meer taallessen, computercursussen, Dabka-(dans)lessen organiseert. De koorlerares kwam naar Balata op verzoek van het *Cultureel Centrum Yafa*. Het kamp is in 1950 opgericht voor 5000 vluchtelingen en telt vandaag bijna 25000 bewoners. De gevolgen laten zich raden : opeengepakte bevolking ; armoede en werkloosheid ; gebrekkige infrastructuur en riolering en diverse malen per week nachtelijke invallen door het Israëlische leger. "De sfeer die hier heerst, is doordrenkt van depressie, woede, angst en machteloosheid", aldus Marion Haak. Door de opeengepakte leefomstandigheden kennen de kinderen nooit een moment van stilte of rust en hebben grote concentratieproblemen. "Een heel nieuwe ervaring ... toen ik ze vroeg te luisteren naar de klanken die ze voortbrachten, zowel de als zang bedoelde klanken als onbedoelde klanken, zoals schuifelende voetstappen of geritsel van papier"

Ook in het dorp *Deir es Sudan* constateert ze een sfeer van frustratie, angst en agressiviteit. Landelijke zones hebben veel meer te lijden onder het conflict dan het stedelijke en welvarender Ramallah. Toen zij begon met haar lessen in *Deir Es Sudan* was daar geen enkele voorziening voor de jeugd : geen ontmoetingsplaats of club, geen sport, niets. Net als overal was er de nodige opwindning over het nieuwe koor en de nodige argwaan tegenover een westerse vrouw. Marion leerde de kinderen vooral Arabische

liedjes en dat hielp enorm om het vertrouwen van de ouders te winnen. Al gauw volgden andere dorpen met het verzoek om er een koor op te richten. Het initiatief (gesteund door de *Barenboim-Saidstichting*) speelt kennelijk in op een grote behoefte.

conclusie

Marion Haak in actie

Na haar ervaringen als koorlerares in Ramallah, een aantal dorpen en het Balatakamp, komt Marion Haak echter tot een schrijnende conclusie. In Palestina, met uitzondering van Ramallah, vind je nauwelijks live muziek en is er weinig begrip voor de diepere waarde van muziekbeoefening. Zij schrijft dit toe aan de associatie van muziek met vrolijke gelegenheden: "Muziek maken in een omgeving vol verdriet en rouw wordt als onfatsoenlijk beschouwd. In de context van het aan de gang zijnde conflict, met veel te betreuren verliezen, is de muzikale praktijk grotendeels uitgestorven. Op de meeste plaatsen is de sociale omgang ook heel ruw." Zij pleit voor een verdere ontwikkeling van het koorwerk in Palestina, maar dan wel op een manier die het sociale leerproces zal versterken. Bij de kinderen in haar koren zag zij hoe die gaandeweg meer naar zichzelf en naar anderen begonnen te luisteren en door die grotere bewustwording evolueerden als groep.

Samenvatting Rose

protest in harmony een checkpoint column van katlijn

Aan de checkpoints en tijdens de info-avonden wordt gezongen. Gelukkig maar. Maar wat zingen we daar? En is dat allemaal wel politiek verantwoord? Katlijn gaat de sicussie aan ...

Sommige van onze koorleden verzuchten wel eens dat we ook af en toe een 'mooi' maar daarom niet minder strijdvaardig lied zouden mogen zingen. Onze lieve dirigente geeft af en toe, weliswaar schoorvoetend, toe aan deze verzuchting. We hebben het hier over goedklinkende evergreens als *ciel amor* en *smolkli*. Ik hoop dat Sjosta zich niet in zijn graf omdraait omwille van dit toewijzen aan een melodischer en beter verteerbaar genre. Het lied van Penny, de geëngageerde koorleidster die we tegenkwamen in Palestina, werd dan ook door de liefhebbers van de schone melodie met een warm hart verwelkomd. Vooral met de tweede stem erbij levert het een aardig staaltje van *close harmony*. De meer combattanten onder onze koorleden trokken echter minstens één wenkbrauw naar boven bij volgende tekst:

I will not fight with you anymore, for the road is long en high // And I need all my strength, yes I need all my strength, // Yes I need all my strength to keep on walking.

De vraag dringt zich op waarom men plots ophoudt met vechten? Een zoektocht op het wereldwijde web leverde weinig informatie op over de oorsprong van het lied. Dus gingen we zelf over tot interpretatie van de tekst. Creatieve geesten opperden dat het ging over het niet nutteloos energie verspillen aan interne twist en strijd, zodat aandacht en tijd gewijd kunnen worden aan de zaken die echt het verschil maken. Meer doorgedreven spoorwerk leverde toch wat informatie op. Het lied werd geschreven door de Schotse singer-songwriter Ali Burns. Het lied is niet gebaseerd op een *traditional*, maar volledig zo geschreven door Burns, opdat het harmonisch zou klinken.

Ali Burns is een songwriter die muziekstukken schrijft voor koren en schoolgemeenschappen en ze geeft ook workshops. Ze zegt dat ze zelf gefascineerd is door de kracht

van de samenhang en ze is ervan overtuigd dat zingen het leven lichter en dragelijker maakt en dus een louterend effect heeft. Ze is ook helemaal niet op zoek naar de perfecte stem of de zanger die het best en het langst de juiste toon houdt. Ze stelt dat een stem past bij de persoon die we zijn, en soms betekent dat een sterke en vaste stem, en soms is dat een broze stem. De sterke stemmen ondersteunen de zachte en de zachte geven vaak een extra dimensie aan het geheel. Het gaat erover dat het geheel veel meer is dan de som van de verschillende delen.

Voor de melodieën gebruikt Burns veelal volksliedjes als uitgangspunt en ze wijzigt en varieert hierop naar hartelust. Voor de teksten baseert ze zich op bestaand materiaal uit traditionele liedjes of ze schrijft een nieuwe, meer gepaste, tekst. Ze zegt hier zelf over : *"I want to re-create the richness of harmony that makes songs of oral traditions around the world so satisfying and joyful to sing but with words that root the work firmly back in my own culture."* Terug naar ons lied van Penny dan. Het tweede stuk van het lied gaat verder op een iets andere toon : *When all courage is gone and burdens weigh down // And the road is long // I need my strength just to keep on walking.*

Het gevoel van de strijd te willen opgeven is hier geheel weg, integendeel zelfs. We vinden hier een oproep terug om in onszelf te gaan graven naar de diepste oerkrachten en de weg verder te zetten. Dit kunnen we interpreteren als een aanzet tot actie en de moed zeker niet op te geven ondanks alle tegenslagen die we op de weg tegenkomen. Het getuigt van een groot geloof in de mensheid en het individu. Is het toegelaten om kracht te putten uit het individuele of is dit een new-age en dus modern gegeven en dus uit den boze ? We begeven ons hier in het mijnenveld van de discussie over muziek als katalysator en aanzet tot actie en verandering of muziek met therapeutisch en dus verzoenend effect. Zingen we omdat we graag zingen of omdat het uiting geeft aan ons gezamenlijk engagement ? Of zijn de twee motivaties niet zo uiteenlopend als het op eerste zicht lijkt ? Stof tot discussie misschien ? I look forward to it ! Katlijn

jaren zeventig karim in deel 7 van de israëlsoap

En ondertussen aan het front ... Karim speurt verder en belooft dat hij in het juninummer van TT de eindeloze reeks ellende zal afronden ...

Na de zesdaagse oorlog in 1967 en de bezetting van de Westelijke Jordaanoever en de Gazastrook trekken verschillende Palestijnse verzetsbewegingen zich terug in enkele Arabische buurlanden. De aanwezigheid van grote aantallen Palestijnse vluchtelingen en verzetsbewegingen wordt niet door alle buurlanden geapprecieerd. Zo wordt de PLO in 1970 door de Jordaanse koning Hoessein uit Jordanië verdreven. De PLO brengt haar voornaamste uitvalsbasis in het Zuiden van Libanon onder, waar ze een ruime mate van autonomie ten opzichte van de Libanese regering geniet. De aanwezigheid van de PLO in Libanon valt echter niet in goede aarde bij de Maronitische christenen die vrezen hun vooraanstaande politieke positie in het land te verliezen. De spanningen tussen de verschillende etnische minderheden leidt in 1975 tot een burgeroorlog waarin ook de buurlanden verwikkeld raken.

sabra en shatila

Israël valt in 1982 Zuid-Libanon binnen met de bedoeling de PLO uit te schakelen. Het is tijdens deze inval dat christelijke milities, onder stilzwijgende goedkeuring van Israël, een bloedbad aanrichten in de Palestijnse vluchtelingenkampen van Sabra en Shatila. De

Israëlische inval in Zuid-Libanon is succesvol : in 1982 trekt de PLO zich terug uit Libanon en slaat zijn hoofdkwartier op in Tunis. De PLO neemt een Tien Punten Programma neemt waarvan het uiteindelijke doel de creatie van een binationale staat op het grondgebied van Palestina is. In een dergelijke binationale staat leven Israël's en Palestijnen samen in één democratische, seculiere staat. De reacties van de Israëlische politieke elite t.o.v. deze koerswijziging van de PLO zijn echter negatief.

Terwijl de PLO onder vuur ligt en verschillende politieke en militaire gevechten moet aangaan bij de Arabische burenen, ondernemen de verschillende Palestijnse splinterorganisaties een terreurcampagne tegen Israëlische doelen in het buitenland : vliegtuigkapingen, aanslagen en gijzelingen. De meest in het oog springende actie is waarschijnlijk de gijzeling in het olympische dorp te München van de Israëlische delegatie op de Olympische Spelen van 1972. Door deze internationale campagnes komt de Palestijnse problematiek hoog op de internationale agenda te staan. Dat de internationale gemeenschap steeds meer aandacht besteed aan het lot van de Palestijnen blijkt uit het feit dat in 1974 de PLO het statuut van waarnemer krijgt binnen de VN.

intifada

De internationale erkenning van en bezorgdheid over het lot van het Palestijnse volk is van relatief korte duur. De oliecrisis, de Iraanse revolutie en de daaropvolgende Iraaks-Iraanse oorlog verdringen eind jaren zeventig, begin jaren tachtig de bezetting van de Westelijke Jordaanoever en de Gazastrook uit het nieuws. Nochtans verslechtert de situatie van de Palestijnen in de Bezette Gebieden zienderogen. De voortschrijdende kolonisatie en de economische integratie van de Palestijnse Gebieden in de Israëlische economie als een soort wingewest zorgen ervoor dat de Palestijnen in een wurggreep worden gehouden. De uitzichtloze economische situatie zorgt ervoor dat duizenden Palestijnse mannen hun thuisland verlaten om in het buitenland te werken. Naast de uitzichtloze economische situatie is ook de politieke situatie voor de Palestijnen zeer moeilijk. Om elke vorm van verzet in de kiem te smoren installeert Israël in de Bezette Gebieden een terreurregime waarbij elke uiting van Palestijnse identiteit brutaal wordt beteugeld.

De uitzichtloosheid van de situatie leidt ertoe dat in december 1987 de eerste *Intifada* uitbreekt. Deze grootschalige revolte ontstaat als een spontane volksofstand en wordt dus niet georkestreerd door de grote bevrijdingsorganisaties zoals de PLO. Het is vooral het lager politiek kader van de PLO dat de dagelijkse strijd organiseert en vorm geeft. De PLO leiding, die in Tunis in haar hoofdkwartier zit, heeft weinig greep op de ontwikkelingen van de opstand. De Israëlische repressie van deze opstand is keihard en kost aan ruim 1000 Palestijnen het leven (tegenover 165 Israëlische slachtoffers). De rol die het lager kader van de PLO in de Intifada speelt, doet de PLO haar geloofwaardigheid terugwinnen bij de bevolking van de Palestijnse gebieden. Ze krijgt in 1987 echter zware concurrentie van de pas opgerichte verzetsbeweging Hamas. Terwijl de PLO een seculiere democratische beweging is, beroept Hamas zich ideologisch op het Islamisme. Volgens sommige kenners is de oprichting van Hamas mede gestimuleerd door Israël dat zo hoopte de PLO het gras voor de voeten weg te maaien.

Het Palestijnse verzet en de brutale Israëlische repressie zorgen ervoor dat de ogen van de wereld weer op het probleem worden gericht. Deze aandacht zal ertoe leiden dat Israël verplicht wordt om vanaf 1990 te onderhandelen met de Palestijnen. Karim

Raf Custers en Greet Brauwers

shoutingfotografen (videasten) deel 3

Je kent hem van de hogere tenorregionen. En als hij er niet is, zit hij geheid in Congo.

Raf en zijn partner Greet filmde, monteerden, produceerden een dvd en blikten het loungegesprek met Orlando Gough in. En beide hebben een CV om U tegen te zeggen.

Raf Custers, Journalist, historicus (1954).

Parcours : beroepsjournalist VUM '84, Belang van Limburg '90, TV-Brussel '93-'99 / freelance (Belgische en internationale pers)

Auteur boek o.a. Media-Activisme, 2004 (Handboek met Han Soete en Bruno De Bondt. 256 p. Ed. EPO, Antwerp)

Reporter o.a. oorlog Angola-Mozambique (1991), devaluatie Maleisië, Senegal, Zambia, Zimbabwe ('91-), verkiezingen Zuid-Afrika ('94), verstekelingen West-Afrika ('96-'99), verzetsbeweging Congo ('00-'01).

Video & TV o.a. Sans Papiers ('97-), Subcultures ('80, '97-'98), Congo ('98, '00-), Spaanse mijnwerkers ('98-)

Recent Work :

Jan 2010 : South Africa - Natural Resources and Development. A National Debate

Dec 2009 : EU plans to produce energy in Africa for the EU market

Sept-Dec 2009 : Impact of conflicts on Environment in DR Congo (UNEP)

April-May 2009 : Human Rights violations in the mining areas of South Kivu, Congo

Oct 2008-May 2009 : Belgian mineral traders in Congo

February 2008 : Forrest Mining Group, Katanga Congo

Sep-Nov 2007 : Research Tenke Fungurume Mining, Katanga Congo

July 2007 : Natural Resources in Sub-Sahara Africa (IPIS, Antwerp)

Jul-Aug & Oct-Nov 2006 : Minembwe, Sud-Kivu // Mweka, West Kasai

Mar 2006: Congo Military Situation (Lubumbashi, Kalemie, Bukavu, Kinshasa)

Mar 2005: Belgian Colonial History and the Congo (Africa-museum Tervuren)

Greet Brauwers, Journalist-realisator

Opleiding Academie voor Schone Kunsten, Gent Master in Audiovisuele kunst

film : *Trouwen over de grens - Mariage au pays* sensibiliseringsvideo met werkmap gerealiseerd met de steun van de KBS en de Nationale loterij, 2006.

televisie- en radioreportages in Marokko, (o.a. het feminisme en de islam, tvbrussel ; *MiaZia*, naaiateliers voor vrouwen, Reuters ; *Essaouira* – Etterbeek, project Agenda 21, tvbrussel ; de muziekscène in Casablanca, Radio FMBrussel)

Beulen in Baraka, socio-economische situatie in de Kivu, Congo (Terzake, VRT 2004)

Brussels International, over de internationale gemeenschap (tvbrussel, 2003 – heden)

Kunst/Wet, reportages voor het duidingmagazine nieuws (Tv Brussel, 2004)

Europarlando, portretten van europarlementariërs verkiezingen 2004 (Tv Brussel)

In the Spell of Europe, de 12 kandidaat-lidstaten voor de E.U. (Tv Brussel, 2002)

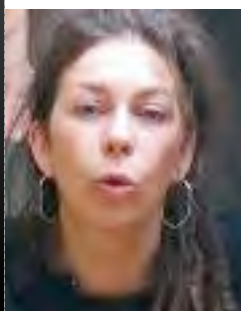
Do You Copy Me ? Artsen Zonder Grenzen, 2001 in Peru, Cambodja, Malawi, Guinée

Herfst in Praag, radiodocumentaire over anti-IMF-protest in Praag (radio1 nov 2000)

Projecten : *Bel'Afrika* en *Brussels Connection*, Afrikaanse gemeenschap en expat's in Brussel *BreXpat* ; *Beyond the Frame: Brussels Revisited*, Zinneke, tvbrussel, Indymedia, KBS

Prisma, media-opleiding, voor allochtone kandidaat-journalisten

De Midi in Beeld, muurkrant 'De stem van de burger in de lokale en regionale media'

de muur - herman j. claeys

afscheid van een “dolle mol”

Hij dacht er ooit aan om Vergeten Straat mee te komen zingen. Uiteindelijk is deze medeoprichter en bezieler van de Dolle Mol toch niet bij het koor geraakt.

Nu is hij gestorven. Karibu blijkt ooit een lied van hem te hebben gezongen dat over de Muur in Palestina gaat. Als eresaluut hieronder dit gedicht.

Vrijdagavond 18 december 2009 nam Herman J. Claeys in *De Dolle Mol* in Brussel afscheid van zijn kompanen en vrienden. 29 december stierf hij dan. Zijn gedicht *De Muur* werd voor het Gents wereldkoor *Karibu* getoonzet door zijn toenmalige dirigent Jozef Sercu. *Karibu* bracht het in wereldcreatie tijdens een kerstconcert in 2004 in de Gentse Regenboogkerk (Forelstraat). Nadien voerde *Karibu* het ook uit tijdens de Gentse Feesten 2004 in het Huis van Alijn in aanwezigheid van de dichter. Ook iets voor ons ?

De Muur

Er wordt een nieuwe muur gebouwd
dwars door het Palestijns gebied.

Het is geen muur van Jericho,
een klaagmuur is het evenmin.
Het is een muur van angst en wrok
een muur van onbegrip,
een blinde muur van blinde haat.

Chinese muur,
Berlijnse muur,
de muren van Belfast :
ze hebben geen stand gehouden
als afscheidingsmuur,
als apartheidsmuur.
Ze werden omzeild, doorboord of gesloopt.

Men zegt dat muren oren hebben
maar deze muur is doof.
Het is een blinde, dove muur.

Hoe zal het de nieuwe Muur vergaan ?
De muur van tweehonderdvijftig mijl
dwars door het Palestijns gebied ?

Zullen er ooit bloemen op bloeien ?
Zal hij ooit juichend beklommen worden
van beide zijden
om handen van vrede te reiken ?
Zal hij ooit in een verzoenend gebaar
ontmanteld worden
met de sloopankers die nu schamele huizen slechten ?

Wij hebben het recht te dromen.

Herman J. Claeys

(gecreëerd n.a.v. *Wij hebben het recht te dromen*, een vredesactie op 4 okt. 2003 van het Antwerps Platform voor een rechtvaardige vrede in Palestina)

“vergeet hen niet ... !”

het oude socialistische lied in 1947

In 1980 heeft het Fonds Leo Magits het liedboekje “Het oude Socialistische Lied” heruitgegeven. In 1947 was het gepubliceerd als speciaal nummer in de *Germinalreeks* van “De Vlam” (zie voorpagina). Het bundeltje bevat een inleiding van Denise De Weerdts waarvan we hieronder het eerste deel weergeven. De werkgroep ‘Productie rond het Oude Socialistische Lied’ vindt hier natuurlijk inspiratie in.

De gewoonte om samen te zingen voor, tijdens en na bijeenkomsten en manifestaties bestaat nauwelijks meer. Tegenwoordig kan men kwaad buitenkomen uit een kongres omdat ons strijdlied bij uitstel, de *Internationale*, er eerder aarzelend en lauw aangeheven wordt, omdat velen de teksten niet meer kennen, omdat sommigen eerste om zich heen kijken uit een soort van valse schaamte en - wie weet- ook uit onwennigheid om de traditie te durven beleven. Op 1 mei-optochten verheft hier en daar een moedige de stem, wordt bijgevalen door enkelen, maar bij gebrek aan instemming van velen verwatert de poging en de stoer kabbelt gemoedig keuvelend verder voort.

De traditie van het strijdlied is in de arbeidersbeweging verloren gegaan. De rode liederen spreken immers van een verleden strijd, van reeds lang geleden lijkend grote sociale en politieke gebeurtenissen. Zij illustreren een voorbij tijd, die teksten, die op de lippen lagen van iedere militant en spontaan bij elke gelegenheid aangeheven werden. In arbeidersblaadjes, in brochures ligt een zeldzame schat aan volksliteratuur begraven, waarvan de liederen en balladen, gecomponeerd door meestal onbekende straatzangers, deel uitmaken. Mannen en vrouwen, Walen en Vlamingen, jongens en ouden van dagen hebben hun eigen literatuur gecreëerd, waarin alle aspecten van het dagelijkse leven in de fabrieken en lijnen weerspiegeld zijn. Hun liederen vertellen de ellende van de lange werkdag, van honger, van kou, kortom van materiële en morele uitbuiting. Maar zij getuigen ook van de strijdbaarheid der arbeiders, van de hardnekkige wil om niet meer te buigen.

* * * * *

De eerste strijdlieder van onze arbeiders stammen uit de periode van de Franse revolutie. De *Carmagnole* met haar uitdagende *ça-ira* refrein, maar vooral de *Marseillaise* kenden een succesrijk bestaan. Dit beroemde lied was gedurende het grootste driekwart van de 19e eeuw het symbool van de revolutionaire strijdzang, zolang de arbeiders geen liederen van eigen bodem hadden. In de zeventiger jaren, de tijd van de *Eerste Internationale*, zongen zij het beroemde *Canaille*, dat in 1869 door Rik Van Offelen in het Vlaams omgezet was. Sedertdien klonk op menige meeting of feestelijke bijeenkomst van de afdelingen van de *Internationale* het fiere *Gij zijt kanailje, heeft men ons verweten ! Gegroet ô naam die zoveel groots bevat.*

De *Commune van Parijs* gaf aanleiding tot het ontstaan van menig strijdlied, van opstandige tot spoedig wanhopig tedere liederen die de eerste echte gelukke arbeidersrevolte verheerlijkten. Broederlijk, sentimenteel en naïef klinken die gezangen. Smartlappen van het ergste soort soms, betreuren zij zo echt gemeente de val van de Commune, dat ook n nog de lust tot erom lachten vergaat. Ook nog bij het later ontstane hypersentimentele *Wees van de communard* van Eetje Smol, waarin het weesmeisje haar speelgoed op het graf van vader deponeert, omdat ge streedt op d'aarde voor 't vrije volksbestaan ! Dergelijke liederen waren brood en zout voor de beginnende arbeidersbeweging.

* * * * *

Proletariërsliederen bestaan hoofdzakelijk uit twee categorieën : de revolutionaire en schimpende, en zij die de ellende van het arbeidersbestaan bezingen. Reeds in 1855 klaagde de anonieme dichter van het ruige Gentse volkslied *Koevoet is beter dan bouli* de ontoereikendheid van het arbeidersgezinsbudget aan. Vrouwen- en kinderarbeid boden uitstekende stof voor de tranige ballades, die de sociale onrechtvaardigheden aanklaagden. 't *Meuleken van Tsaai*, het *Fabrieksmeisje* van Karel Waeri uit 1880, het *Continuemeisje* van Henri Van Daele waren graag meezongen smartlappen, die hun tijd lange overleefden. Zuiver beschrijvend en weeklagend bleven deze liederen niet. *Eist met ons allen enen wat, die 't vrouwenmoorden gans belet* of *Volgt het voorbeeld der verdrukkers, weest verenigd, onvermoeid* zijn duidelijk oproepen om door vereniging en parlementaire aktie een eind te stellen aan de wantoestanden.

Karel Waeri gewapend

Tussen 1870 en 1914 werden tientallen liederen gemaakt, die weldra een hechte band tussen de arbeiders zouden smeden. Vrouwen in naai- en confectieateliers, in de huisarbeidberoepen zongen ze tijdens het werk. Het ene onderstreepte kwaad en emotioneel het groeiend gevoel van opstandigheid, het andere maakte de burgerij en de geestelijkheid belachelijk.

In een periode van analfabetisme vervulden deze liederen een vormingsopdracht door het bijbrengen, op een noodzakelijk elementaire wijze, van maatschappelijk en politiek inzicht. Naast de pers en de meeting waren zij de propagandamiddelen bij uitstek. Vele lieden voor de partij en het syndikaat werden doorheen het lied geworven. Vandaag pas beseffen wij welk groot aandeel zij gehad hebben in het tot stand komen van een arbeiderscultuur. Uit het spontaan gezongen lied ontstond de behoefte aan eigen zangkringen, die menige culturele avond met hun repertorium gevuld hebben. Het leid was de echte spreekbuis van het volk. Het kon zijn verlangens en gevoel slechts zeer gebrekkig zelf formuleren in taal en geschrift ; de geprefabriceerde slogans en teksten van het lied gaven het de mogelijkheid zich uit te drukken, het uit te schreeuwen desnoods.

* * * * *

De liederen volgden op de voet de politieke gebeurtenissen. Aanvankelijk namen de Belgische en Vlaamse arbeiders het Franse stijldierenrepertorium over. Maar vlug kwamen op de melodie van de *Marseillaise* eigen woorden, waardoor zij de *Marseillaise van de arbeiders* werd, en niet meer die van de burgerij. In 1872 werd het melodramatische, en Vlaamse *Bloedige sneeuwvlokken* opgedragen aan de nagedachtenis van de slachtoffers van de *Commune*. In 1874 trol een concert met zang ingericht door de Gentse afdeling van de *Internationale* honderdvijftig deelnemers, daar waar het aantal leden dat de gewone vergaderingen bijwoonde schommelde tussen twintig en zestig. In maart 1875 werd de traditionele karnavalviering vervangen door een feest ter ere van de *Commune van Parijs*. Na de voordracht werd een banket gegeven voor een honderdtal mensen. De *Marseillaise* en andere revolutionaire gezangen weerklonken, en de zeer sterk in trek zijnde *Litanie van de petrool* werd voorgedragen. Die somde niet zoals men zou kunnen geneigd zijn te denken de algemene voordelen van deze grondstof op : zij bezong voornamelijk één eigenschap, de brandstichtende. Het banket zelf was een weelderige benaming voor een schotel rosbief met aardappelen en een broodje.

Denise De Weerd

ik bomspot jij bomspot wij bomspotten

op 6 maart leveren we onze kleine kooractiebijdrage

Met 10 strijdkoren zingen aan de basis van Kleine-Brogel. Solidariteit in actie !

De kernwapens van Kleine-Brogel liggen er nog altijd. Hebben al die jaren campagne voeren dan niets opgeleverd ? Waar staan we na zovele acties ? Een historiek :

6+9/8/1997 : burgerinspectie van de NAVO in Brussel (6/8) en Kleine-Brogel (9/8)

10/7/1998 : burgerinspectie van de NAVO in Brussel

5-6/1998 : *Schattenjacht: wie vindt de kernbommen?* (tijdens een vliegmeeting)

1/10/1998 : burgerinspectie van de militaire basis van Kleine-Brogel.

21/2/1999 : burgerinspectie van de militaire basis van Kleine-Brogel.

27-29/5/1999 : burgerinspectie van de NAVO in Brussel.

5/9/1999 : een literaire wandeling op en rond de basis van Kleine-Brogel.

16/12/1999 : burgerinspectie van de NAVO in Brussel.

24/4/2000 : BOMSPOTTING, acteurs nemen over van de schrijvers.

1/10/2000 : burgerinspectie van de militaire basis van Kleine-Brogel.

16/4/2001: meer dan 1500 mensen nemen deel aan burgerlijke ongehoorzaamheid.

7/9/2002 : Nationale Klachtendag tegen kernwapens

5/10/2002 : 2000 burgers proberen om de kernwapens voor de rechtbank te brengen.

25/10/2003 : *Get in SHAPE*, Bomspotting in het NAVO-hoofdkwartier in Bergen.

21/11/2004 : *Iedereen Bomspotter*, duizenden Bomspotters dienen klacht in

16/4/2005 : *Bomspotting XL*, >1000 inspecteurs op NAVO, SHAPE en Kleine-Brogel

12/5/2005 : >1000 Bomspotters e-mailen onze ministers voor nucleaire ontwapening

9 /6/2005 : Bomspotting tijdens NAVO-top in Brussel

24/11/2005 : Bomspotters vervangen minister De Gucht

8/7/2006 : 10 jaar na Den Haag 10 acties op 10 plaatsen

24/9/2006 : Bomspotting in Bordeaux

10/11/2006 : Europese Klachtendag.

24/11/2006 : Bomspotters stellen Verhofstadt in gebreke

22/3/2008 : *NATO GAME OVER* in Evere

21/3/2009 : burgerinspectie in Evere

4-6/4/2009: actiekamp bij NAVO-top in Straatsburg.

6/12/2009: Start van *Doe het Zelf campagne*.

6/3/2010 : 10 delegaties van strijdkoren gaan *Samen zingen tegen kernwapens*

3/4/2010 : Internationale Bomspotting Actie op de basis van Kleine-Brogel.

Gentse Bomspotters graven een tunnel om vrije toegang tot het domein te geven

politieke resultaten

In 1997 stonden de kernwapens nergens op de politieke agenda. Dankzij de Bomspotting-campagne vinden we het thema 'kernwapens' terug in alle partijprogramma's bij de federale verkiezingen in 2003. Zes jaar lang zijn het aantal politieke initiatieven gestaag gegroeid. Van parlementaire vragen, neerleggen van resoluties, de goedkeuring van een Vlaamse resolutie die Vlaanderen kernwapenvrij verklaart tot het initiatief van premier Verhofstadt die het 'NAVO-geheim' van de kernwapens aan enkele parlamentsleden wou uit de doeken doen (maar hen daarna verbood om met deze informatie een debat aan te gaan om het gebruik en de opslag van kernwapens in België te toetsen aan de uitspraak van het Internationaal Gerechtshof).

Op 21 april 2005 keurt de Senaat, als eerste parlementaire orgaan binnen de NAVO-landen een resolutie goed die de terugtrekking vraagt van de NAVO-kernwapens. Op 13 juli 2005 keurt ook de Belgische Kamer een gelijkaardige resolutie goed. Onze regering blijft echter stoïcijns doof.

maatschappelijke resultaten

In 1997 wist zo goed als niemand dat er kernbommen in Kleine-Broegel liggen. Nu zijn de meeste Vlamingen op de hoogte en groeit de verontwaardiging. Wat begon als een actie van burgerlijke ongehoorzaamheid door een 20-tal mensen is uitgegroeid tot een actie - Bomspotting - waar duizenden mensen aan deelnemen.

De campagne toont de kracht van geweldloze directe actie en is ontluisterend voor de overheid. Bijna 2000 soldaten, 40 politieagenten ondersteund door de federale politie, radars, honden, paarden en een samenscholingsverbod moesten tijdens de Bomspotting van 5 oktober 2002 het illegale kernwapenbeleid van de Belgische overheid beschermen. De vredesactivisten kwamen ongewapend : Bomspotters stapten in groepjes van vier personen, verspreidden zich en vonden een weg naar de militaire basis. Mensen kunnen hierdoor individueel hun verantwoordelijkheid opnemen en zorgen dat het opzet 'een geweldloze directe actie' behouden blijft.

Dankzij de goede voorbereiding en het blijvend geweldloze karakter roepen meer en meer organisaties hun leden op om mee te werken aan de Bomspotting-acties. De drempel voor deelname aan een actie van burgerlijke ongehoorzaamheid is verlaagd, de maatschappelijke ondersteuning is gegroeid.

juridische resultaten

Gedurende al deze jaren hebben duizenden mensen een klacht ingediend tegen de Belgische staat wegens medeplichtigheid aan oorlogsmisdaden. De klachten zijn allen geseponeerd. Door acties van burgerlijke ongehoorzaamheid (**betreding** van een militaire basis zonder toestemming) proberen we om een **groter** misdrijf te **voorkomen** (het voorbereiden van het inzetten van kernwapens). **Op** die manier willen we **zelf** de kernwapens voor de rechtbank brengen. Duizenden mensen hebben reeds deelgenomen aan de acties van burgerlijke ongehoorzaamheid. De procureurs zijn gestopt met een vervolgingsbeleid, omdat het gaat om een **politiek** misdrijf en ze ten allen prijze een zaak voor een Assisenhof willen vermijden.

Door het ondertekenen van een 'ondersteuningsverklaring' én tegelijk het storten van een financiële bijdrage (al is het slechts één euro) **op** een apart rekeningnummer van de Bomspotting-campagne hebben honderden **organisaties** en duizenden **individen** zich reeds solidair verklaard met de campagne en **zich** **juridisch** **medeplichtig** gemaakt aan het 'voorkomen' van oorlogsmisdaden.

de poppies van de vlaamse velden niet in de stille kempen maar in de *Vlaamsche Modder*

*Wie weet zingen we nog over de deserteurs in WO-1 en geven ze een posthume hulde.
Maar nu leidt Erica ons alvast door de vlaamse loopgraven ...*

Even je aandacht voor een multimediale bijdrage ! Eerst het verrasingsmoment : tik <http://www.youtube.com/watch?v=8VtGbJHXTQ8> in je zoekbalk. Klik *enter* en laat je onderdompelen in de kinderlijk-esthetiserende, educatieve wereld van Charlie Brown (*The peanuts*). Wandel mee door een vertrouwd landschap, tussen bloemen waarvan je de naam weet : klapprozen. Wacht nu op het declamatiemoment waar Linus een gedicht opzegt : *In Flanders' Fields* ... Een aanwinst voor het koor.

Dit keer staat in *Flanders' Fields* niet voor het Iepers museum, waar we eens met heel het koor gingen luisteren naar de integrale van *Mijn kleine oorlog*, een productie van de *Louis-Paul Boonkring*. Maar het echte gedicht van John McCrae waar het museum zijn naam aan verdankt. Een hymne die overal in de Commonwealth gezongen wordt op *Remembrance Day* (11/11).

De tekst werd in 1915 geschreven door de Canadese legerarts John McCrae die net een 22-jarige vriend had zien sneuvelen. De legende wil dat McCrae het gedicht op een blaadje kribbelde en het ontevreden wilde weggooien. Zijn makkers recupereerden het echter. Later werd het in steen gebeiteld bij het Canadese monument voor McCrae. Omdat er in Canada ook Frans wordt gesproken, werd er een Franse versie van gemaakt. In Canada is het lied zelfs zo populair dat een rugbyploeg zijn leuze haalde uit de regel : *The torch ; be yours to hold it high*. Een zin die door tv-reporters ook graag wordt geciteerd als de olympische fakkel wordt rondgedragen.

navolging

Niet iedereen is zo enthousiast over het gedicht. Onder andere de historicus Paul Fussell, auteur van *The Great War and Modern Memory*, die zelf als 19-jarige in 1944 deelnam aan WO II, ziet een scherpe discrepantie tussen de sacrale toon van de eerste negen regels van het gedicht en de recruteringsretoriek in de derde strofe. Volgens hem is het bedoeld om een onderhandelende vrede in de weg te staan. Maar de meeste moderne lezers zien er een hommage in aan de gesneuvelde soldaten en een stille aanklacht tegen de ellende van de oorlog.

Terloops gezegd, heeft Antoon van Wilderode ook een gedicht gemaakt naar het origineel. Maar daar gaat het om Vlaamse zonen en fladdert er een blauwvoet over de graven ... en vermoedelijk ook tussen de leeuweriken. Hierna volgt een proefje, de rest lees je maar na op het net : *In Flanders Fields staan de papavers rood onder het zwart gelid der houten kruisen // De leeuwerik vliegt tegen vuur en dood gevederd in de hemel van Diksmuide // en zaait zijn lied tussen schrapnels en schroot*, Enzovoort Erica

*Au champ d'honneur, les coquelicots
Sont parsemés de lot en lot
Auprès des croix; et dans l'espace
Les alouettes devenues lasses
Mêlent leurs chants au sifflement
Des obusiers.
Nous sommes morts,
Nous qui songions la veille encor'
À nos parents, à nos amis,
C'est nous qui reposons ici,
Au champ d'honneur.
À vous jeunes désabusés,
À vous de porter l'oriflamme
Et de garder au fond de l'âme
Le goût de vivre en liberté.
Acceptez le défi, sinon
Les coquelicots se faneront
Au champ d'honneur.*

oh wee oh jee oh klachtenkoor

eindelijk kan er in brussel ook geklaagd worden

We droegen ons jammersteentje bij aan het initiatief van Zinnema voor een Brussels klachtenkoor. Een greep uit de ontelbare andere klachtenkoren.

DE KLACHTEN VAN BIRMINGHAM : Het *Birmingham klachtenkoor* was eerst. Twee Finse kunstenaars probeerden er hun idee uit. Vijftien koorzangers verwerkten de verzamelde klachten tijdens een klachtenworkshop met de hulp van de lokale muzikant Mike Hurley in een indrukwekkend koornummer. In Birmingham kloegen de mensen bv. over onvriendelijke buschauffeurs, "dode bananen" en trage computers.

DE KLACHTEN VAN HELSINKI : Het *Helsinki Klachtenkoor* is het beroemdste. Het werd in 2006 georganiseerd als onderdeel van een moderne kunsttentoonstelling (*ARS06 KIASMA*). Meer dan 90 mensen kwamen meezingen, maar de sex ratio was bijzonder : 84 vrouwen en 7 mannen. De meest favoriete onderwerpen bij de 2000 verzamelde klachten waren de beltonen van mobiele telefoons, mensen en hun geuren en het feit dat Finland bij ijshockey en eurosong altijd van Zweden verliest.

DE KLACHTEN VAN KINDEREN IN POIKKILAAKSO : Drie leerkrachten hadden deelgenomen aan het *Helsinki klachtenkoor* en vroegen zich af waarover kinderen zouden klagen ? Sommige leerlingen begrepen de humor van het project, maar andere schreven echt trieste berichten over eenzaamheid en pesterijen.

DE KLACHTEN VAN BODO : In dit Zweedse stadje hadden ze het lumineuze idee om een klachtenregister met een pen erbij in cafés en pubs te leggen. De klachten stroomden binnen. Het lied op muziek van de componist Mikael Rønnberg werd opgevoerd bij de opening van een hedendaags kunstfestival.

DE KLACHTEN VAN ST-PETERSBURG : Vergeleken met andere steden koos het *klachtenkoor van St.-Petersburg* voor diepmenselijke thema's als existentiële horror en onvervulde verliefdheid. Misschien is dit niet verwonderlijk. Immers, in het Russisch zijn de woorden "om te klagen" (zhalovatsya) en "compassie te voelen" (zhalet) afkomstig van dezelfde stam, schrijft *The St-Petersburg Times* over het project.

HET JUNEAU KLACHTENKOOR uit alaska : Dit koor voerde *It Blows* uit op de trappen van de *Alaska State Capitol Building* op 9 maart 2007. De nacht van de eerste repetitie werd de stad getroffen door de eerste sneeuwstorm en kwamen slechts acht dappere zielen opdagen. Daarom begonnen ze hun lied met *En het blaast ...*

GABRIOLA en het SOINTULA KLACHTENKOOR : Gabriola is een eiland voor de kust van Vancouver. De première was op de *Gabriola Island Singers Concert*, en meer bepaald op *April Fools Day 2007*. En het nabuureiland Sointula met 800 zielen kon natuurlijk niet achterblijven. De naam *Sointula* betekent in het Fins *Plaats van Harmonie*. De eilandgemeenschap werd gesticht in 1901 als "utopische socialistische maatschappij". Ook 800 mensen bleken heel wat te klagen te hebben.

MELBOURNE KLACHTENKOOR : Australië heeft een cultuur van "alles zal goed worden". Klagen wordt er openlijk afgekeurd. De eerste uitvoering werd gegeven tijdens het openingsweekend van een zelfgeorganiseerde tentoonstelling *Increase Your Uncertainty*. Er waren zo'n 500 bezoekers en veel media-aandacht.

DE KLACHTEN VAN BOEDAPEST : Het *Boedapest Klachtenkoor* alias *Panaszkorus* was een "zero budget grassroots project". Na een ronde door de stad met een Klachtenbox en een oproep in de media (kranten, radio en tv) werden meer dan 2000 klachten verzameld worden en wilden 120 mensen meezingen. Het koor bracht het klachtenlied verschillende keren als *flashmob event*. (Tip van de redactie voor de werkgroep *Optreden in de Openbare Ruimte*. Een *flashmob* begint klein. Een paar mensen beginnen te dansen of blijven plots stilstaan. De *flashmobbers* nemen in aantal toe en onschuldige toeschouwers blijken opeens tot het complot te behoren.)

DE KLACHTEN VAN SINGAPORE : Eén dag voor de première verboden de autoriteiten elke openbare voorstelling, tenzij 6 buitenlanders uit het koor zouden stappen : "buitenlanders begrijpen Singapore niet en mogen er dus ook niet over klagen". Het *Fringe Festival* organiseerde dan privévoorstellingen voor de *Friends of the Choir*.

DE KLACHTEN VAN KOPENHAGEN : Alhoewel de Denen volgens een studie bij de gelukkigste Europeanen horen, waren er in *København Klagekor* twee kampen : het *roep-* en het *melodie-*kamp. De laatsten haalden het en de *roepers* vertrokken.

DE KLACHTEN VAN PHILADELPHIA : Klachtenstewards vroegen de mensen *What's wrong ?* Vier klachtenkapiteins maakten samen met 70 koorleden 4 liederen op muziek van Evan Solot en brachten ze op *Rittenhouse Square*, in een winkelcentrum, in *Love Park*, in het station en in *Painted Bride Art Center*.

DE KLACHTEN VAN SUNDBYBERG : Tijdens een tentoonstelling van de *Klachtencommissie* werden klachten en zangers geworven. Bij de topklachten waren : waarom is het taboe om te spreken over wat voor soort maatschappij we willen? ; de ochtend begint te vroeg! en ; mijn kinderen spreken niet met mij!

KOORGERITSEL

Koorgeritsel is er voor al uw berichten aan de wereld in het algemeen en aan uw koormedemensen in het bijzonder.

cherzami(e)s - hier soirée : BBEK en Palestine à Watermael Boitsfort

“Excellente soirée, presque tous les participants de ce voyage ont commenté un diaporama et les films faits lors de leur voyage en Palestine. entrecoupé de chants du BBEK qui m'ont surpris par d'excellentes versions pas encore entendu de *Bella Ciao* et autres chansons appris sur place. Une petite centaine de personnes dans une salle comble rehaussé par un plat préparé par des Palestiniennes, à se lèche les doigts. Ce qui était remarquable, c'est que plus de la moitié de la salle a commenté ou/et chanté. On a senti la forte implication de la chorale et les autres qui étaient touché, choqué par ce qu'ils ont vu et vécu en Palestine. La soirée était un appel pour s'informer, pour mobiliser, pour témoigner. Les images, le film de la chorale, qui chantait *à l'improviste* au checkpoint d'abord timidement regardé par les Palestiniens passant et plus enthousiaste par la suite et les acclamant avec *ARABAI EH* m'ont fortement impressionné. Ce sourire des Palestiniens, heureux de la solidarité des BBEK, qui finalement manifestaient ensemble (une 50taine), le bonheur de lutter pour une juste cause, prêt à soulever des montagnes. Tout comme l'apartheid, le zionisme sera battu.” Robert Groffils, C'est des Canailles!

op de website van voetbalclub Feyenoord : we shall not be moved !

Dit seizoen een populair liedje bij Feyenoord. Het origineel van dit liedje is al bijna een eeuw oud, en veel gebruikt bij stakingen en protesten. Het werd voor het eerst gezongen tijdens een staking van textielarbeiders in North Carolina in de jaren '30, toen de stakers zich voor een in verval zijnde “negerschool” verzameld hadden (rassenscheiding was nog gewoon toen in Amerika). Volgens de overlevering zongen ze toen o.a. *We Shall Not Be Moved*, dat gebaseerd was op een gospellied. De originele tekst luidt : *We shall not, we shall not be moved (x2) // We shall not, we shall not be moved // Just like a tree that's standing by the water // We shall not be moved.* De tekst is gebaseerd op het bijbelboek *Psalmen 1:3* : “Want hij zal zijn als een boom, geplant aan waterbeken, die zijn vrucht geeft op zijn tijd, en welks blad niet afvalt ; en al wat hij doet, zal wel gelukken.” In 1937 is het liedje voor het eerst opgenomen door de *Manhattan Chorus* (originele opname op www.laborarts.org/exhibits/laborsings/song.cfm?id=4). En een rauwe versie uit 100000 voetbalkelen kan je beluisteren als je “everton 1968 we shall not be moved” in YouTube ingeeft.

wetenschapshoekje

Gezongen taal helpt bij het leren van een nieuwe taal. Dat vermoeden bestond al, omdat moeders en vaders over de hele wereld in een typisch zingtaaltje tegen hun jonge kinderen praten, maar nu is het bewezen in een experiment met jonge Fransen die een fantasietaal moesten leren. Ze kregen zeven minuten lang te horen *sipygygimisyypymisopogysisysipimimosi* enzovoort ... De monotone door een stemcomputer uitgesproken of gezongen reeks was zo gekozen dat de proefpersonen op grond van statistische patronen in staat konden zijn om losse woorden als *gimisy* of *pogysi* te onderscheiden, omdat die drie lettergrepen altijd in die volgorde staan. Uit eerder onderzoek was bekend dat proefpersonen na 21 minuten redelijk goed kunnen aangeven of een bepaalde letterreeks een echt ‘woord’ is of niet. Na zeven minuten lukt dit echter al, als de stroom klanken wordt gezongen. Als iedere lettergreep een eigen vaste toonhoogte kreeg, scoorden proefpersonen 64 procent van de opgaven goed (zonder zang maar 49 procent). Zonder een vaste toonhoogte per lettergreep was gemiddeld 56 procent goed. De onderzoekers besluiten dat muziek de aandacht trekt en de concentratie verhoogt (ook tijdens repetities ? nvdr).

DE HONDENPENNING.

Thans brengt de pers het bericht, **dat** 22 Belgische Sociaal-democratische
'senatoren een ridderorde hebben aangevraagd en verkregen.
Bij de kort daarop gehouden verkiezingen gingen **8** zetels verloren.

De 22 nikkertjes,
die hebben lang gewacht,
nu heeft die goede Albertbaas
een lintje hun gebracht.

„Daar was ereis een koning,
die smeerde zijn billen met honing,
toen riep hij : kind'ren, lik lik lik,
wat een zoete koning ben ik . . .”

(Kinderversje.)

Gevaarlijk **voor** de burgerij
werd zeker onze macht,
daarom heeft met een penning ons
de burgerij bedacht.

Zoo gaan wij fier en sterk vooruit
(wie **is** het die daar lacht ?)
een socialist, die ridder werd,
had Marx nooit uitgedacht.

Slechte jammer dat één zwarte plek
bevlekt die sterrenpracht :
van onze lieve nikkertjes
verloren wij er acht.

Dat komt: **de** sterren schijnen slechts
in donker zwarten nacht,
wanneer de roode zon in zee
ter ruste werd gebracht.

Gevloekt wie deze zotternij
nog goed te praten tracht:
de hondenpenning siert hun bast,
de burgerbende lacht !

Jef Last (1898-1972)

Uit de bundel : "Ontwaakt, Proletariërs aller Lande verenigt u
(Karl Marx). Liedjes op de maat van den Rottan" door Jef Last (1930)

Jef Last was een Nederlandse antimilitaristische communist
die de werkgroep "het oude socialistische lied" tijdens haar
werkzaamheden misschien nog zal tegenkomen